

PARTITIONVM
Theologicarum
DISPUTATIO XXIX,
DE
PATRIBVS ET
CONCILIIS, EORVM-
QVE AVTORITATE,

Includat & Florentissima Academia Witteber-
gensis proposita,
PRÆSIDE

M. IACOBO MARTINI
Professore publico:

Respondente

M. GEORGIO GELTNERO
Creilskemio Franco.

Ad diem 12. Octobris Horis locog,
consuetis

Sumtibus Clementis Bergeri
Bibliopola Wittebergenfis.

ANNO 1611.



VIRIS

Reverendis, Singulari verapietatis & Sincere-Lutherana religionis amore, præclarâ varia eruditionis laude, insigniq; aliarum virtutum splendore maxime conspicuis.

Dn. NICOLAO FALCKIO Creilsheimensis

Dn. SALOMONI CODOMANNO Kittingensis

Dn. GEORGIO RENNERO Suobacensis

Dn. M. MARTINO MONNINGERO Guntzenhusanæ

Dn. M. JOHANNI HORN Feuchtvvangensis

Ecclesiarum Decanis, & vicinarum inspectoribus dignissimis ac vigilantissimis,

Dn. M. JOHANNI BLAUFELDERO, Scholz Onoldinae
Rectori meritissimo, P. L.

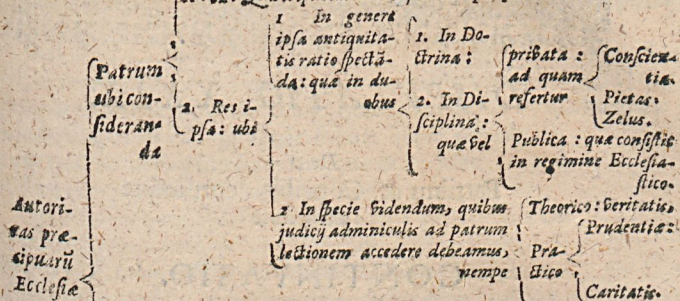
Suis suorumque evergetis, fautoribus & amicis plurimum colendis

*Exercitium hoc Theologicum
inscribit*

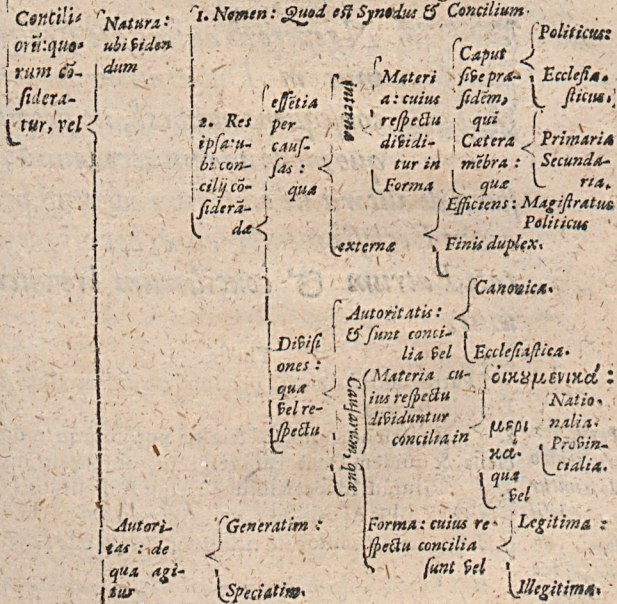
*M. Georgius Geltner
Respondens.*

Typus hujus Disputationis.

1. Vox: Quae triplicem in Ecclesia habet potestatem.



1. Nomen: Quod est Synodus & Concilium.





DISPUTATIO XXIX.

De
Patribus & Concilijs, eorumque
autoritate

CONTINUATIO.



In genere de autoritate Ecclesie egimus in Disputatione precedente; consequens nunc est, ut propius aliquo modo ad rem accedamus, & in specie de autoritate certorum, eorumque, principiorum Ecclesie membrorum, hoc est, de autoritate Patrum & conciliorum breviter agamus.

Thesis. I.

Patres quoad attinet, primum considerandum nomen: Deinde res ipsa.

Patris vox
triplici modo
sumitur.
1. Specialissime, ab
Augustino

2. Nomen non uno, sed triplici potissimum modo in Ecclesia, & quidem Doctorum respectu, usurpatum invenimus.
3. Primum id specialissime accipit Augustinus in Psal. 45. v. 17. & ad solos Apostolos restringit: non obscure indicans, Episcopos ceteros filiorum titulo contentos esse debere.

Deinde

4. Deinde Epiphanius ejus usum latius extendit. & Episcopos quoque hoc titulo honorandos, ac à presbyteris distinguendos esse censet.

5. Tertio alij hodie vocabulum strictius aliquo modo sumunt, quàm Epiphanius, arbitantes, nomen hoc non alijs Ecclesiæ Doctoribus tribuendum esse, quàm illis, qui ab Apostolorum temporibus ad quingentesimum usque annum claruerunt: alij ad octingentesimum usque extendunt. In quâ significatione *Patris* vox hoc loco à nobis sumitur.

6. Rem ipsam quod spectat in genere ipsa antiquitatis ratio spectanda: Deinde in specie videndum, quibus judicij adnunculis ad Patrum lectionem sit accedendum. Generalis antiquitatis ratio consistit in duobus: in doctrinâ & disciplinâ.

7. De primo hoc nostrum esto judicium: Non simpliciter ad antiquitatem respiciendum esse: cum rectius de doctrinâ cœlesti stant ac sentiant, qui propius ad scripta, quàm ad tempora Apostolorum accedunt.

8. Negari enim haud potest, quosdam Apostolorum tempora proximè attingentes, gravissima quædam Christianæ fidei dogmata minus cautè, minus distinctè, minusque purè, quàm illorum successores proposuerunt.

9. *Irenæus*, qui Polycarpum, discipulum Johannis, audivit, & omnium scriptorum Ecclesiasticorum, inter illos, de quibus nihil dubitatur, antiquissimus est, aliquantò durius & incommodius loquitur de libero arbitrio: minus etiam accuratè de discrimine Legis & Evangelij: non satis explicat peccatum originis: habet quadam semina sententiæ chiliasticæ in lib. 5. quando aliquot capita Apocalypsis explicat. Sic *Tertullianus* inter Latinos scriptores, qui extant, vetustissimus quidem est: ejus nihilominus scripta cautè legenda esse censet Ecclesiæ. *Origenes* floruit circa annum Christi 230. Discipulus Clementis Alexandrini, vir maximi ingenij. Quare aliquot millia librorum edidit, ut etiam Hieronymus dixerit: *Quis nostrum tanta potest legere, quantum ille conscripsit.* Et nihilominus idem Hieronymus de eodem Origine scribit: *Credite experto, venenata est illius*

2. *Latius ab Epiphanius.*

3. *Strictius adhuc communitur.*

Antiquitatis ratio respectu patrum.

Irenæus in nonnullis articulis aliquantò durius loquitur.

Tertullianus non ubique probè dicitur.

Origenes quoque.

Cypriani
error in
fundamen-
ta.

Eastantius
erravit.

Eusebius
Caesariensis
Ariani
defensor.
Basilij Magni
impro-
priè locuti
ones.

Ambrosius.
Hierony-
mus.
Chryso-
stomus.
Augustino

dogmata, & aliena à scripturis sacris, vim facientia scripturis. Erade-
dit: *Laudo interpretem Origenem, non dogmatistam.* Hinc & Hiero-
nymus, ut & Epiphanius, multos insignes collegerunt errores
Origenis. *Cyprianus* quoque, qui floruit circa annum 260. Er-
rorem in fundamento habuit. Stavit enim unà cum suo con-
cilio Aphricano: Baptismum non esse legitimum, nisi admi-
nistratum à ministro orthodoxo ac pio: Unde à non orthodo-
xis baptizatos, rebaptizandos esse stavit. Quem errorem po-
steà tempore Augustini renoverunt Donatistæ, se tuentes au-
toritate Cypriani, quam verò Augustinus rejiciebat, & veram
sententiam ex Scripturis demonstrabat. *Lactantium*, qui fuit
circa annum Domini, 506. Negare Spiritum Sanctum esse sub-
stantiam vel personam, annotavit Hieronymus. Idem in Hila-
rio Gallicum Corhurnum, & Græcos flocculos reprehendit. In
commentarijs quoque suis sæpè satis incommode loquitur,
quia illos ex Origene transcripsit. Habuit etiam errorem in
fundamento: Dicit enim nullum fuisse doloris sensum in
Christo; sed sicut telum transit per aerem, vel per aquam, sine
aliquo sensu: ita fuisse omnes passiones in Christo. Stavit et-
iam verbum recessisse ab humanâ naturâ, cum Christus clama-
ret: *Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti?* *Eusebius Caesariensis*,
qui tempore Constantini Magni & Nicenæ Synodi floruit, ac-
cerimus fuit propugnator Arii. *Basilij Magnus* licet multa
eruditissimè conscripserit, ut non sine causa vetustas ipsum
Magnum cognomina verit: alicubi nihilominus incommode &
impropiè loquitur, sicut de libero arbitrio & peccato origi-
nis, Idem etiam in *Ambrosio* desideratur. *Hieronymus* licet vir præ-
stantissimus, nihilominus præter alios novos non rectè sentit
de conjugio. Quo nomine ab *Augustino* reprehensus est. Sed
modestissime. *Chrysostomus* ipse fatetur, se sæpius loqui decla-
matoriè & non verè. De libero arbitrio & peccato originis sæ-
pius non satis propriè loquitur, ut Pelagiani etiam illum pro
se allegare non dubitarint. Augustinus quidem cæteris patri-
bus omnibus hanc præcipit laudem, quòd præ illis magis pro-
priè & commode veram Ecclesiæ sententiam proponit & ex-
plicat.

pliar: non tamen ubique propriè & commodè loquitur, ut vocabulum *Iustificare, Iusticie, Gratie*, sumit paulò aliter, quàm vel in scriptura, vel in nostris Ecclesijs nunc usurpatur. Tandem contra Cyrillum multi Episcopi cum Nestorio publicè sentiebant.

10. Unde manifestum est illud, quod probare volumus: Antiquioribus seculis puritatem non *ἀπλῶς*, sed tantum *κατὰ τὴν* majorem fuisse in Ecclesia, nempe in quibusdam articulis & fidei capitibus, non planè in omnibus. Nam *Cyrillus*, qui ferè fuit postremus ex florentissimâ enumeratorum illorum Patrum ætate, de unione duarum naturarum in Christo, & communicatione idiomatum, liquidius intellexit, & commodius explicuit, quàm tota præcedens antiquitas, quæ profectò non satis disertè de isto articulo locuta erat. Et *Bernhardus*, qui ex infimâ antiquitate est, majori cum dexteritate evoluit, & exposuit doctrinam de Christo officio & gratiâ, quàm multi superiorum temporum Patres: adeò ut hic quoque sit longè verissimum, quod de dispari charismatum genere annotavit *Apostolus, 1. Cor. 7. v. 7.*

11. Disciplina est vel privata vel publica.

12. Ad disciplinam privatam referimus potissimum hæc tria: *Conscientiam, pietatem & zelum*: quæ extra omnem controversiam multò excellentiora & ampliora priscis extiterunt temporibus, quàm subsequenteribus, quibus divitiæ, quas pietas & devotio pepererat, matrem devorarunt.

13. *Disciplina publica* consistit in regimine Ecclesiastico: quod etiam Apostolicis & proximè subsequentibus temporibus melius fuisse: quoque longius ab Apostolicis discessum, eò id in pejus prolapsum esse, nemo in dubium vocare poterit. Annon posterioribus temporibus Antichristi tyrannis, pessundatâ, ac protritâ prorsus veterè disciplinâ, caput inter nubila condidit, adversus Deum se extulit, Christi regnum oppugnavit, adeò ut sedes ejus, *Roma*, impuritate & immundiciæ omnes reliquas urbes, quæ sub cælo sunt, superaret: de quâ ita *Petrarcha*,

Antiquioribus seculis puritas fuit maior in Ecclesia secundum quid.
Cyrillus.

Bernhardus

Disciplina Ecclesiastica in Patrum Ecclesia privata: Publica.

Antichristi tyranni in disciplina Ecclesiastica.

Roma Ecclesia.

6 foli



o fons (loquitur de Roma) d. Arum, domicilium irarum:
Scholæ errorum: templum hereseum.

Olim Roma, nunc Babylon, falsa & nequam:

Cuius causa tantum lacrymarum funditur & superiorum:

Officina fraudum, claustrum irarum:

In qua bonum interit, malum creatur & oritur:

Viventium inferne, & cruciatus:

Nile proditorum, in quo latitant

Quæcumq; mala per orbem terrarum hodie sparguntur:

Vini serua, otij & epularum:

In quâ libido suos extremos edit conatus.

Item Bernhardus Cluniacensis:

Roma nocens nocet, atq; viam docet ipsa nocendi

Roma riuens. Idem:

Gurges altior, arca voracior:

Non Deus est tibi Iesus.

Sic Mantuanus: — venili Roma

Templa, sacerdotes, altaria, sacra, corona,

Ignis, thura, preces, celum est venale, Deusq;.

Idem: — Rome

Omnia cum liceat, non licet esse prius.

Et: Omnia Roma capit, rapit omnia.

Et: Hic siquidem castis non est spes moribus ulla.

Et: Roma parit solos, pascit amatq; malos.

Et: Roma est iam tota lupinar.

14. Sub Papatu igitur Ecclesiæ mundities in summam & abominandam impuritatem, & purpuratam sive Babylonicam meretricem mutatam esse, quis non intelligit?

De Patrum antiquitate quid sentiendum. 15. De istâ igitur Patrum antiquitate in genere ita statuimus: Neque ob incommodas & noxias quasdam sententias, omnia, quæ ab illis scripta sunt, rejicienda & contemnenda: neq; propter rectè & appositè dicta & explicata sine discrimine omnia, tanquam authentica amplectenda: Sed potius ex præscripto Apostoli omnia probanda, quod bonum fuerit, tenendum esse, 1. Thess. 5. v. 21.

Quibus

16. Quibus ita constitutis quaeritur porro: *Quibus iudicij ad Admini-*
nimiculis instructi ad lectionem Patrum accedere debeamus: nempe cula ad le-
partim theorico veritatis: partim practico prudentiae & cari- *tionem pa-*
tatis. *trum ne-*

17. Theoricum verò illud *veritatis* adminiculum aliunde *cessaria.*
nobis acquirere non possumus, quã ex Sacra Scriptura, nempe *Theoricum*
quæ unica omnium aliorum, de religione scriptorum, nõr- *adminicu-*
ma ac regula: non contrã, ut quidem volunt Pontificij, *lum est ve-*
ritas.

18. Imitemur igitur hic ipsissimos Patres, qui nullo modo *ritas.*
supra Scripturam se elevari cupiunt, sed omnia juxta normam *Vide Chy-*
S. Scripturæ docenda & tradenda esse volunt. *træum in*
duo sumit, traditionem seu symbolum & textum Scripturæ: *orat. de le-*
Quodq; cum his non convenit, tanquam hæreticum rejicit. *ti. Patr.*
Cyprianus multis in locis disputat, omnia esse exigenda ad cano- *Patres no-*
nem S. Scripturæ. *Augustinus* in omnibus certaminibus & con- *lunt eleva-*
roversijs primùm veram sententiam quaerit ex S. Scripturã, *vi supra*
Deinde si retinuerunt Patres fundamentum, illorum dicta *Scripturã:*
candidè interpretatur ad fidei analogiam; etiam tum, quando *sed ubiq;*
aliquid habent incommodi; non verò patitur ea fundamento *fundamē-*
opponi. Quando verò error est in fundamento, ut *tum agno-*
Cypriani de Baptismo, illos sine interpretatione relinquit *scunt illã.*
& sequitur Scripturam. Erat ante tempora Augustini magna

Patrum autoritas: Cum igitur hæretici errores suos sine Scri-
pturã ex Patrum duntaxat incommodè dictis ac scriptis pro-
pugnarent, objecit illis sæpèque repetijt hunc canonem: *Ex*
solis libris canonicis probandos esse articulos fidei, reliquorum verò scripta
ina legenda, ut liceat in illis improbare & respicere, quæ cum veritate
canonicã non congruunt. Quod dictum ut omninò necessarium
est in Ecclesia: ita in omnibus controversijs, fidem Christia-
nam concernentibus, accuratè observandum: ne humanam
autoritatem divinã præferamus, sed in veritatis inquisitione
& examine solius Sacræ Scripturæ, velut prælucentis Cynosu-
ræ, ductum unicè sequamur: & deinde, si quid congruum in-
Patribus inveniatur, jungamus: ut ita autoritas & certitu-
do ve-

do veritatis & Fidei Christianæ non pendeat à Patribus, sed à solâ Scripturâ.

*Tria xp̄t̄ica
in au-
torum scri-
ptis censen-
dis, obser-
vanda.*

19. *Practica adminicula* fecimus duo: Prudentiam & caritatem. *Prudentia* quidem opus est. Ad internoscenda scripta germana, vera, incorrupta & genuina à commentitijs, nothiis, depravatis & interpolatis.

20. Tria igitur tenenda sunt *xp̄t̄ica* in autorum scriptis censendis & distinguendis. 1. *Tempora*, an convenient. 2. *Dogmata*, an consentiant. 3. *Stilus*, an autorem referat.

21. Facilius tamen fuerit, ex omnibus hæc demonstrare, cujus scriptum aliquod non sit, quàm cujus sit, pronunciare. Nam priora duo facillè veterator aliquis imitari potest: verum non ita postremum. Ut enim sua cuique facies & ingenium: Sic suis cuique stilus,

*Canones
Apostolorū
apocryphi.*

22. Hinc canones Apostolorum meritò Apocryphos censemus. 1. Si examinantur ad ultimum hoc *xp̄t̄icov*, fatendum est, stilum nihil habere Apostolici: Sed esse tale genus dicendi, quale in Dionysij scriptis habetur. Deinde neque secundum illis potest applicari. Nam Paulus dicit: *Virgo si nubit, non peccat.*

*Libri Dio-
nysij Areo-
pagite non
genuini.
Ignatij scri-
pta.*

Canon: Peccatum esse, post semel, decretam virginitatem ad nuptias converti. Sic libros, qui Dionysio Areopagite attribuuntur, stilus prodit, quòd non sint Attica, nedum Apostolica scripta. Sic in doctrinâ multa reprehenduntur. Ignatij scriptis multa notha admixta esse, ex stilo est perspicuum. Ex multis unicum hoc notetur; Quod vernus Ignatius Græcè scripserit: Pseudo-

*Athanasij
scriptum.*

Ignatius verò dicat: *Scripti hæc vobis nono Calendiarum Septembris.* De opusculo, quod Athanasij nomine fertur, & de varijs questionibus inscribitur, judicandum est ex primo *xp̄t̄ico*. Non enim potest Athanasij esse: Quia allegat Epiphaniij opus Panacium. In *Clementis* Episcopi Romani ad Jacobum Apostolum epistolis plus quàm triginta annorum anachronismus occurrir.

*Clementis
scriptū ad
Jacobum A-
postolum.
Stilus quo-
que notat*

23. Porro stili nomenclatura non duntaxat summam orationis quasi cutem notat, sed interiorem quoque tractationem simul

simul ac argumenti genus & affectus, quibus internus quasi *interiorem*
autoris animus pingitur: Unde hic quoque non pauciora sunt *tractatio-*
discrimina, quam ingeniorum. *nem.*

24. Per tactationis modum materiaeque genus scripta Pa- *Item tra-*
trum distinguuntur, in quinque genera. 1. Quaedam sunt *ctationis*
exegetica, quibus scripturam interpretantur. 2. Quaedam *modum &*
dogmatica, quibus populum in Ecclesia alloquuntur & erudi- *materie*
unt. 3. Quaedam agonistica, quibus contra hereticos cer- *gehus.*
tant. 4. Quaedam parænetica, quæ ad disciplinam & in-
stitutionem pertinent. quò referuntur omnia illa, quibus ob-
jurgant, consolantur, laudant. 5. Quaedam *Φιλοσοφίμ-*
ε magis, quam *θεολογίμ*ενα, ut sunt pleraque opuscula Au-
gustini, quæ in tomò primo continentur, Dialectica Damasceni,
& liber secundus de fide orthodox, item Octavus Strom. Cle-
mentis Alexandr.

25. Non in omnibus eodem modo loquuntur, ideòque
non omnium eadem debet esse autoritas. In Exegeticis quia
sedatior est affectus, magis propriè loquuntur, ideòque cer-
tiores habent sententias. Licet interdum nimis indulgeant
allegoricis, anagogicis & tropologicis expositionibus: Negari
etiam non potest, quòd quoad doctrinam in his ipsis scriptis
sæpius graviter lapsi sint Patres per linguarum ignorationem,
& vitiosam Bibliorum versionem. Quia igitur fontes habue-
runt turbidos; rivulos inde puros quomodo derivare potue-
runt? In dogmaticis & paræneticis frequentes adhibent hy-
perbolas & pigmenta Rhetorica: quocirca minus propriè lo-
quuntur. In Agonisticis incautè interdum cum adversarijs a-
gunt, & dum vitare volunt charybdim, in scyllam incidunt: id
quod usi venisse Dionysio Corinthio, testatur Basilius. Is e-
nim dum Sabellium, personas Trinitatis negantem, vehemen-
tius oppugnaret, in vitium contrarium deflexit, & Arium, in-
æqualitatem personarum statuentem, armavit.

Adde quod omnia Patrum scripta Rhetorum flosculis ita sint variegata, Schematum luminibus ita interstincta, strophis obliqua & epiphonematibus arguta, ut veritas Theologica tam variorum pigmentorum myrothecijs ferè obruta, non à quovis facile eruatur aut intelligatur. Adde quòd non rarò dogmata ex Philosophià Platonis & Zenonis desumpta doctrinæ Ecclesiæ admiscuerunt. Interdum etiam argumento serviunt, & aliter rem, quam sese habet, vel suo & aliorum nomine scientes volentes exponunt: id quod alicubi Hieronymum fecisse testis est ipse *Bellarmin. de Antichy. c. 13.* Interdum quæ minimè probant, dissimulant: quod ultra ipse faretur Augustinus, se multa propter nonnullarum personarum scandala devitanda liberiori improbare non audere, *Epist. 119. c. 19.* Et contra *Fausb. can. l. 20. c. 21.* inquit: *Aliud est, quod docemus, aliud quod sustinemus, & donec emendemus, tolerare compellimur.* Verùm hoc sinceri Doctoris annunciare debet *Esā. 38.* Item instare tempestivè, intempestivè, arguere, increpare, *2. Tim. 4. v. 2.*

*Judicium
charitatis.*

26. Ex quibus facile intelligitur, in papatu multos invaluisse errores, à Patribus non quidem probatos, sed toleratos. *Judicium tandem charitatis* propterea necessarium est, ut Patrum nexos pallio Noæ regamus, illosque non ipsorum supinitati vel malitiæ, sed partim temporis, partim simplicitati, partim etiam interpolatorum perfidiæ adscribamus & impu-temus. Alias enim negari non potest, quod in illorum scriptis multiplex doctrinæ sit copia, & Ecclesiastica Historia non nisi ex illis cognosci queat.

28. Absque dubio etiam multa à patribus sunt mutata & mandata, quæ ad nos non pervenerunt. Quod enim factum est ab Augustino, qui libros Retractionum scripsit: Non temerè de cæteris negandum est, Sic enim Augustinus *epist. 48. de Cypriano:* Correxisse istam sententiam Cyprianus non invenitur; non incongruenter tamen de tali viro existimandum est, quod correxerit, & fortasse suppressum sit ab ijs, qui hoc

hoc errore nimium delectati sunt, & tanto velut patrocinio carere noluerunt.

29. Interim caritatis hanc legem non violamus, quando, ubi id fidei necessitas, Religionis veritas & Dei gloria postulat, scapham scapham dicimus, & ubi errorem commiserunt Patres, eos errasse attestamus. Magna enim debet esse caritas erga proximum & Patres: Sed major erga Deum.

30. Imò ipsi Pontificij interdum Patrum autoritati non parcunt. *Baronius* de Augustino fatetur, multos ex suis doctrinam ipsius de libero arbitrio improbare, ann. 490. §. 36. & *Belarminus* eundem arguit oscitantiam in expendendis quibusdam Scripturæ locis, de Euch. l. 1. c. 17.

Atq; hæc breviter de Patribus & eorum autoritate.

31. Sequitur nunc, ut paucis quoque de concilijs agamus: quorum consideratio duplex est: *Altera de naturâ, altera de autoritate.*

Conciliorum consideratio duplex.

32. Naturam conciliorum quod attinet, primùm videndum nomen, deinde res ipsa.

33. Nomen est concilium, item Synodus: Hoc Græcum, illud Latinum est.

Nomen.

34. Græcum quidem *Συνόδος* non invenitur in Novo Testamento. Habetur tamen *συνοδία* Luc. 2. Quæ vox ab illa solâ terminatione differt. Alias reperiuntur inibi *συνέδριον, συναγωγή, ἐκκλησία*: quæ tamen non extraordinarios, sed ordinarios denotant conventus.

Συνόδος.

35. Latinum concilij à concalando, vel à conciendo dictum volunt. Reperitur aliquoties usurpatum apud veterem Veteris Testamenti interpretem pro congregationibus ac solennitatibus Israelitarum, ubi Hebræus textus habet vocabula *קָהָל* *Kahal* aut *עֵדוּת* *Ed.* Verùm utrumque pro ipsâ Ecclesiâ plerumque accipitur.

Concilium.

B

Alia

36. Alias etiam Hebræi conventus illós denominare resolent à tempore & cœtu hominum.

37. A tempore sumtum nomen est סעריי, quod significat *conventus solennes*, certo tempore publicè indictos, à radice נע, quod est, autoritate publicâ indicere & significare.

38. Ab hominum frequentia sumtum est nomen ערע, cœtus: estque vox illa generalissima, & tam improborum, quam bonorum congregationem notat.

39. Ecclesiastici scriptores ferè omnes tam Latini, quam Græci vocabulo *Synodi* utuntur: Latini etiam frequentissime verbo *Concilij*.

Essentia conciliorum considerata.

40. Sed ad rem, Consideranda Concilij essentia & divisiones.

41. Conciliorum essentia ex causis, *scilicet* innotescit: quæ vel internæ; *Materia & Forma*: vel externæ; *Efficiens & Finis*.

Materia conciliorum.

42. *Materiam conciliorum* constituunt homines, qui sunt vel Clerici vel Laici: & in utroque ordine alij superiores, alij inferiores.

Divisio conciliorum ratione materie.

43. Ratione materie dividi potest concilium in caput sive præsidem, & cætera membra sive partes. Præses est principalis, qui solus Christus: & ministerialis, qui duplex: Ecclesiasticus & Politicus.

Præses.

Ecclesiasticus non est

Pontifex

Romanus:

Sed à concilio electus

Eius officium.

Præses politicus.

44. Ecclesiasticus non est Pontifex Romanus; sed is, quem fratres communibus suffragijs ad id munus eligunt & constituunt. Officium ejus est, quæstiones in concilium mittere, colloquia & Disputationes moderari, sententias rogare, decreta per notarios in acta referre, & quæ hujus generis sunt alia, rectè curare.

45. Præses Politicus est Magistratus Christianus, ejus partes sunt. 1. Indicere & convocare Synodum. 2. Convocatum tueri. 3. Præsidere quoque non ut judicem civilem, qui leges ferat, aut controversias suas pro arbitrio suo dirimat, sed ut Dei servum, qui leges verbo Dei præscriptas & per ministros verbi explicatas, tum sibi, tum alijs observandas, proponat. 4. *Contro-*

Controversias legitimè cognoscere. 5. Totam actionem ira dirigere, ut ne quid ambitiosè aut turbulentè fiat. 6. Decreta legitimè facta sua autoritate sancire & confirmare. 7. Utque tandem in ditione vel territorio suo serventur & custodiantur, serió curare.

46. Cætera membra sunt vel primaria vel secundaria.

*Cætera concilij partes
sive mēbra
Primaria.*

47. *Primaria* constituunt illi 1. Qui dono pietatis, doctrinæ & prudentiæ sunt instructi. 2. Et qui ordinariam docendi potestatem, & qui extraordinariam delegationem habent. Atque hi ut primarij sunt, ita etiam in cognitione causarum præcipuas tenent partes: neque pro iudiciis propriè ita dictis, sed potius pro divini iudicij, in verbo Dei comprehensi, interpretibus sunt habendi. Proinde absentes & inauditos neque legitimè citatos damnare debent.

48. *Membra secundaria* sunt duplicia: vel sunt, à nullâ Ecclesiâ ablegati: vel sunt merè privati.

Secundaria.

49. Illi licet nulla autoritate publicâ sunt instructi; quia tamen vel in doctrinâ vel in disciplinâ negotio dubia habent, eaque proponere cupiunt, omninò audiendi sunt: Quemadmodum in Concilio Nicæno etiam Ethnici Philosophi sunt admissi & auditi.

50. Illi quoque expellendi non sunt, cum fieri possit, ut sui ædificandi causa adfint: modo modestè ac pacatè agant.

51. Et tamen cum limitatione hæc admissio intelligenda est: nempe interesse possunt tractationi doctrinæ; offendiculorum non debent. Ut enim veritas divina publicanda & omnium sermone diffundenda; ita contra infirmitates humanæ occultandæ & populo caritatis tegendæ.

52. *Forma conciliorum* consistit in religiosa veritatis dispositione, in conventu & consensu illo à delegatis instituta & decisiva, iuxta normam & regulam Sacrae Scripturæ formato, ita ut non ipsi, sed Spiritus Sanctus per ipsos secundum scripturam pronuncians, sit verus iudex.

Forma conciliorum.

Quo-

Concilio-
um auto-
ritas.

53. Quocirca licet conciliorum legitimorum, præfertim Apostolorum & mox subsequen-
tibus temporibus, in Ecclesiâ
habitorum, magnam auctoritatem fuisse, & etiamnum esse de-
bere, non inficiemur: imò de omnibus quoque & singulis con-
fitemur, si quid habeant assensione dignum, id acceptandum
esse: Non tamen quia concilia decreverunt, sed quia ad Sacræ
Scripturæ regulam quadrat.

Causse ex-
terna con-
ciliorum e-
st. Efficiens
Magistra-
tus Politi-
cus.

54. Cæterum quod attinet causas externas, & quidem
causam efficientem, ea est Magistratus, qui, quia ordini Ecclesi-
astico summa cum auctoritate præest, solus synodum & potissi-
mum generalem indicere & cogere potest.

55. Ratio hujus nostræ assertionis hæc est. Nam negari à
nullo potest, quod congregationis & mandatum & cæterus ad
politicum & humanum ordinem pertineat. Qui igitur opus
hoc in se suscipit sine auctoritate illius, ad quem ordinis hujus
defendendi cura pertinet, is movet terminos ab ipso Deo po-
sitos, & quidem non sine scelere.

56. Hinc inde ab initio usque in Veteri Testamento pote-
stas convocandi & cogendi synodos non erat penes sacerdotes
vel Episcopos, sed penes Moysen & Josuam, duces populi: Deo
inde penes judices & reges, aded ut etiam Elias Propheta im-
pij & idololatrici regis Achabi opem in convocando populo,
sacrificulisque Baaliticis citandis imploraverit.

Pontifex
Romanus
nullo iure
potestatem
cogendi sy-
nodum sibi
arrogare
potest.

57. Unde colligitur, quod potestatem cogendi synodum
nullo jure sibi arrogare possit Pontifex Romanus. Aut enim
dicat, se illam à Deo habere, aut à Magistratu politico. At neutrum
idoneis probare potest documentis. Quocirca se publicè
prodit utriusque juris & Ecclesiastici & Politici perturbato-
rem & eversores.

Finis con-
ciliorum.

58. Finis conciliorum potissimum duplex est. I. Ut sincera
doctrina, sacris literis comprehensa, adversus hæreticos asse-
ratur, ac publico Ecclesiæ testimonio approbata, ad posteros
propagetur. Sicuti in concilio Apostolico vera sententia de ce-
rimoniali lege Moysis illustrata, & Gentium ac Judæorum Ec-
clesijs explicata est, nec non Pseudo-Apostolorum opinione
operum.



operum meritis, deque necessitate rituum Molaiicorum funditus eversa, A. Stor. 15. 2. Ut disciplina Ecclesiastica constituatur, & sicubi ea collapsa, restituatur. Nam ex epistola Synodica A. C. 15. intelligitur, gentibus ad fidem Christianam conversis in usu fuisse, ut idolothya ederent, & multi scortationem pro peccato non haberent. Quocirca mores illi fuerunt prohibiti. Sic Augustinus Epistola 54. de Ebrietate in Aphrycâ nimis frequente conquerens, in synodo de eâ abolendâ agi debere censet.

2.

59. Bellarm. lib. 1. c. 9. adhuc alios addit fines & causas, ob quas concilia sint cogenda: 1. nempe existimatur ob schisma abortum inter Romanos Pontifices, concilia convocanda esse. Schisma verò Pontificij vocant, duorum pluriumve Romanæ Thædis, rivalium altercationem de Pontificatu.

Falsi fines
Pontificiorum.

60. Veram causam hanc non causam, sed Papisticum figmentum est. 1. quia cuiuslibet Ecclesiæ ordines, Ecclesiasticus, Politicus & Plebejus, jus & potestatem habent communibus suffragiis eligendi & vocandi pastorem sive Episcopum, ita ut aliarum Ecclesiarum voto minimè sit opus, ut constat ex Act. 1. & 14. Tit. 1. 1. Tim. 4. II. Quia Episcopus ab Ecclesia vocari, non se ipsum obtrudere debet. Disputatio igitur de Episcopatibus per se inhonesta & impia: adeoque à Ministro verbi alicuiusmodi esse debet.

61. Huic causæ similes sunt aliæ duæ Pontificiorum: suspicio nimirum hæresis in Romano Pontifice, & dubitatio de electione Papæ. Non enim præ alijs Episcopis privilegium iure habet Pontifex: Ut itaque illi ab Ecclesijs, quibus præ sunt, conveniuntur, examinantur, & ut se à suspicionem liberent, jubentur, vel remouentur: Ita etiam Episcopus Romanus conveniendus, examinandus & c. est. Eodem modo se res habet in Electione: ut ita non opus sit concilium cogere.

62. Addunt Pontificij quartam, hanc: ut deliberatio instituitur, quo pacto communi Ecclesiæ hosti, verbi gratia, Turcæ, sit resistendum: quemadmodum huius generis ab ijs habita sunt non pauca, & in primis Lateranensia.

Q

Verum

63. Verum & hac causa & finis nullus est Consultatio enim de gerendis bellis & regionibus occupandis ab Episcoporum conventu alienissima esse debet: quandoquidem illius est hac de re deliberare, cui Deus gladium dedit ad defendendum bonos & coercendum malos, nempe Magistratus Politici.

Concilia non sunt simplicitate nec sarraria.

64. Ex causis hactenus enumeratis colligitur hoc *conspicitur* *Concilia habere quidem suam utilitatem simplicitate tamen necessaria non esse.*

65. Contrarium tenet Bellarm. lib. 1. de concil. c. 11. & cum eo Calviniani, & nonnulli alij. Videatur prefatio Orthod. consens. & Joh. Ann. Sturmij Antipapp. f. 197. Putant enim alio medio hæresis refelli & reprimi non posse.

66. Verum id falsissimum esse ratione & exemplis est manifestum. Ratione quidem: Si enim falsa dogmata ex Scriptura sola absque conciliorum decretis non possunt agnosci & refutari: tum aut obscura esset Scriptura, aut imperfecta. At neutrum dici potest: non illud: quia scriptura est lucidissima, Psal. 119. 2. Pet. 2. Deut. 30. non istud: quia ad probandos Spiritus est sufficiens, & ad legem & testimonium, tanquam unicuique Lydium lapidem, omnes doctrinas exigere jubemur. 1. Ioh. 4. Gal. 1. 1. Cor. 3. Ies. 8. Matth. 4. 2. Ioh. 5.

67. Exempla multa exhibet praxis Ecclesiæ: Simoni Mago Petrus absque ullius Concilij decisione viriliter & Apostolicè sese opposuit, Act. 3. Sic Hymenæus, Alexander, (1. Tim. 1. 20.) Phyzellus, Hermogenes (2. Tim. 1. 15.) Philetus (2. Tim. 2. 17.) Nicolaitæ (Apo. 1. 2. absque ullius Synodi subsidio fortissimè solidissimeque refutati & repressi sunt. Postea etiam Menander, Cerinthiani, Ebionæi, Saturniniani, Samosatensiani, Basilidani & multi alij blasphemorum dogmatum autores sine conciliorum autoritate, ex solâ Scriptura, convicti sunt: Ur id li quidò constat ex Epiphanio, Irenæo, alijsque & historiâ Ecclesiastica.

Concilium quid sit.

68. Cæterum ex hactenus propositis talem concilij damus definitionem: Concilium est conventus publicus vel a Magistratu publico, vel de communi Ecclesiæ consensu indictus in quo

quo viri idonei ritè vocati ac delegati, caussas Ecclesiasticas cognoscunt, de illis ex verbo Dei judicant ac pronunciant, ut salutaris fidei doctrina adversus hæreticos asseratur, publicique conventus ac consensus testimonio comprobetur: nec non disciplina Ecclesiastica rectè constituatur & conservetur.

69. Dividuntur concilia vel respectu autoritatis vel respectu caussarum.

Divisio conciliorum

70. Respectu autoritatis concilia sunt vel Canonica vel Ecclesiastica.

71. *Concilia canonica* ea sunt, quæ autoritatem reliquæ Scripturæ parem obtinent, divinumq; habent testimonium, quod non erraverint. Talia in Veteri Testamento à Mose, Josua, Davide, Samuele, Salomone, Achabo, Jehu, Asa, Josaphat, Ezechia, Josia, Esdra, coacta & celebrata sunt, *Exod. 19. 20. 21. 22. 23. 24. Deut. 31. 32. 33. Josue c. 24. 1. Sam. 7. 1. Paral. 13. 28. 29. 1. Reg. 8. 2. Paral. 7. 9. 1. Reg. 18. 2. Reg. 10. 2. Paral. 15. 20. 30. 34. 35. Esdr. 10. Nehem. 6. 8.* In novo ab Apostolis unum, *Act. 15.*

Concilia canonica

72. *Ecclesiastica concilia* sunt ea, quæ autoritatem Canonicis Sacrarum libris majorem non obtinent: atque propterea juxta Canonicarum Scripturarum & Synodorum censuram & regulam æstimanda sunt. Talia sunt omnia illa, quæ post Apostolorum tempora in Ecclesia sunt habitata: Atque de his in præsentiarum quæstio est.

Concilia Ecclesiastica

73. Causæ, quarum respectu dividuntur altera vice concilia, sunt Materia & Forma cum sine conjuncta.

74. Respectu Materiæ sunt vel universalis, Græcis *ὀικουμενικά*, & particularis, Græcis *μεγετικά*. Illa Augustinus plenaria, hæc minus plena vocat, *lib. 2. contra Donatistas c. 3.*

Divisio conciliorum respectu materie

75. *Universalis* sunt, quæ ex omnium Christiani orbis Ecclesiarum legatis constant.

Universalis

Particula- 76. *Particularia dicuntur*, quando ex certa natione provinciae; itemque diœcesi conveniunt homines delecti atque idonei ad res sacras dijudicandas.

77. *Particularia igitur concilia dividi possunt in nationalia & provincialia.*

78. In illis totius alicujus regni delegati conveniunt. Vocantur interdum generalia *καταρχαίως*, ut Africana & Tolerana: quod non *καταρχαίως*, sed tantum *κατά τὴν*, nempe in regno vel regione aliqua sint generalia.

Divisio conciliorum respectu formæ & finis. 79. Respectu formæ ac finis dividitur concilium in Legitimum & illegitimum.

80. *Concilium legitimum* est, quod ordini, legibus divinis consentienti, congruit.

81. *Illegitimum* ordini illi adversatur. Tales sunt Pontificiorum Synodi, aliquot nunc seculis celebratæ.

82. *Quas enim* hæcenus Pontificij coegerunt synodus, non ex viris pijs & idoneis, sed ex manifestis religionis Christianæ hostibus magnâ ex parte constituerunt: quasque indicendi & convocandi jus ac potestatem omnem sibi vendicarunt Pontifices Romani; coegerunt etiam non ut afflictis Ecclesiæ rebus consuleretur, sed ad opprimendam veritatem, suamque tyrannidem stabilendam.

Papa quomodo in synodis suis præsideat. 83. Unde etiam in synodis illis suis præsidet, tanquam summus iudex, qui, quod omnia jura in scrinio pectoris, ut ipse ait, recondita habeat, leges præscribit, non accipit: illisque tantam attribui auctoritatem sub anathematis fulmine jubet, quâ illarum decreta supra Scripturas Sacras extollantur, novaque; fidei dogmata condendi eis fiat potestas.

84. Gloriatur quidem Bellarminus, Pontifices Romanos intra 800. annos celebrasse decem generalia concilia. Verum qualia illa? nonnulla invitissimi celebrarunt: ut ex actis concilij Constantiensis & Basiliensis constat: neque reliqua alibi nisi intra sua præsepia, ubi omnis Pontifici contradicendi potestas erat ademta, cogere ausi sunt.

Ceterum

85. *Cæterum Bellarm. lib. 1. concil. t. 4. quadripartitam conciliorum distinctionem habet. Quædam enim dicit prorsus approbata, quædam penitus reprobata, quædam partim approbata, quædam neque approbata neque reprobata.*

86. *Verum in partitione ista vanus lusus est. Quandoquidem ea de muni statuunt probanda esse, quæ Romano pontifici placent: cætera, quæ displicent, rejicienda. Quod falsissimum est. Canon enim juxta quem spiritus omnium conventuum examinare debet, 1. Iob. 4. non est Romanus ille cæcus, sed S. scriptura, Act. 15. Rom. 10. Gal. 1. 2. Pet. 1. 1. Ioan. 5. Deut. 30. Ies. 8.*

87. *Ridiculum porro est dari concilia quæ neque probari, neque improbari queant; perinde est, ac si quis dicat, dari opiniones neque veras neque falsas. Profectò si una, eaquæ minime dubia, sed certa, perspicua & plana est veritatis regula, nempe sacra scriptura, fieri non potest, quin ea, quæ cum illa consentiunt, sint probanda, quæ ab ea dissentiunt, improbanda.*

88. *Consequens nunc est, ut de conciliorum autoritate paucis agamus, idq; generatim & speciatim.*

89. *Diximus & sæpè repetivimus, conciliorum auctoritatem magnam esse. Quandoquidem Ecclesia ab ipsis Apostolis fundata, & quæ postmodum per totum terrarum orbem propagata est, nullos, nullos, inquam, summos, inter homines quidem agnovit rectores & iudices, quàm Episcopos & præfides, in synodo legitimâ congregatos. Hi fidem sarram tectam conservârunt: hi dubia de religione definiverunt: hi leges & canones de vitâ & moribus ediderunt: hi Episcopos & magistratus Ecclesiasticos, ubi opus erat, ordinârunt, constituerunt: hi delinquentes castigarunt, deposuerunt, excommunicârunt; hi denique controversias de fide, de finibus Diæcesium & moribus, sive ritibus externis populi Christiani, summo jure audiverunt, deciderunt, determinârunt.*

90. *Quæ omnia manifesta & probatu facilia sunt ex Actis conciliorum.*

*Quadrupla
partita
conciliorum
distinctio
Bellarmi-
ni.*

*Concilio-
rum auto-
ritas.*

91. Primum negari non potest, veteres Christianos inde fidei explicationem, canonesque & regulas vivendi, Ecclesiamque recte administrandi petiisse, ac illis sponte sese submississe.

92. Deinde Paulum Samosatenum ab universa, quae sub caelo est, Ecclesia proscriptum esse, dicit & testatur Nicephorus *lib. 6. hist. c. 28.* Est enim ejus impietas damnata in Synodo Antiochena; Et in quatuor illis celeberrimis conciliis, quae Nicea, Constantinopoli, Ephesi & Chalcedone congregati fuerunt, Arrii, Macedonii, Nestorii & Eutychis impia haereses Episcoporum sententia condemnatae sunt.

Romani pontifices a Synodis condemnati.

93. Tertiò: A Synodis etiam Episcopi Romani sunt condemnati. In concilio quodam Romano *Lib. iiii* depositus est & Felix in ejus locum subrogatus. *Marcellinus* a synodo Sinuessana abjudicatus est, videantur ejus acta. Synodus sexta haereses accusavit *Honorium*. Constantiensis synodus tres Romanos pontifices exautoravit, & *Martinum quintum* Pontificem constituit. In synodo Sardicensi *Paulus Constantiopolitanus, Athanasius, Alexandrinus* & multi alii Episcopi ab Arrianis sedibus suis pulsi & in exilium electi, ad pristinam restituti dignitatem, ad sedes suas redierunt. In Synodis quoque Ephesi & Chalcedone celebratis multi Episcopi sunt ab officio remoti, & multi etiam restituti. Synodus tandem Basiliensis *Eugenium quartum* deposuit, & ei *Amedeum Sabaudum*, substituit & suffecit.

Romani pontifices ipsi testati sunt, summam iudicandi potestatem penes se non esse.

94. Quarto: Multi Episcopi Romani ipso facto testatum fecerunt, summam judicandi potestatem non penes se, sed generalia concilia esse. *Innocentius* animadvertens Chrysostrum iniqua concilii sententia oppressum, illam juvare & restituere non potuit absque alio concilio. *Julius primus* Episcopus Romanus bene quidem cupiebat Athanasio: tamen sine concilii auctoritate concessione & determinatione auxilium ei ferre non potuit. *Leo* noluit vel non potuit propria auctoritate concilium indicare. Quocirca grassante Eutychianorum haeresi, ab Imperatore.



peratore contendit, ut concilium indicendo Ecclesie rebus turbidis auxilium ferret. Et Episcopus Chemenfis, *Omeri Eccl. l. c. 19.* inquit: *Reformatio non fiet nisi in aliquo generali & libero concilio.* Patres quoque synodi Basiliensis inquirunt: *Veritas est Catholica fidei, sacrum generale concilium supra Papam & alium quemvis potestatem habere:* idque probant autoritate Gregorii primi, qui ut ipsi quidem ajunt, *quod Christus praecepit, servavit, & Ecclesiam aliter, id est, cum concilio rem communicavit: idemque Eugenium quartum contra sententiam, haereticum esse pronuntiavit & deposuit.* Videatur *Aeneas Sylvius lib. 1. de gest. Concil. B. fl. Stephanus Episcopus Romanus* in negotio Cypriani & Episcoporum Africanorum de Baptismo haereticorum, multum tentavit, quid apud Cyprianum ipsius posset autoritas, multaque protulit; sed nihil profecit, neque alia ratione, quam concilii plenarii definitione illud expediri potuit.

95. Hinc Patres non alibi, quam in synodis vel fidei vel morum & rituum quaestiones proponendas, audiendas & discutendas esse exultant. *Augustinus* scriptorum libros post confirmatum Canonem editos, ab aliis doctoribus corrigi, vel etiam a conciliis reprehendi posse: concilii vero plenarii, quod sit ex universo orbe, definitionem in dubium vocandam non esse censuit: *lib. 2. de Baptismo contra Donatist. c. 3. Socrates lib. 1. hist. c. 5.* inquit: *Quae communis omnium sententia decreta erant, cum cuiusq. manu subscripta essent, rata habebantur. & in commentarios referebantur.* Gregorius I. Anathema dicit eis, qui quatuor conciliorum decretis aliquid addere vel adimere praesumerent: *epist. lib. 1. c. 24. & lib. 2. c. 49.* Imperatores *Valentinianus & Martianus* in edicto inter acta concilii impium & sacrilegium esse pronuntiant, qui post generalis concilii definitionem opinionem suam aliquid tractandum relinquit. Imo imprudens *Bellarminus* fatetur ipse, ultimum in causa fidei iudicium esse penes concilium generale & hoc communi Patrum consensu & traditione doceri asserit, *libro de Concilio cap. 3.*

*Concilia
ipsa sese
pontifici Ro-
mano sub-
mittere re-
cusant.*

96. Concilia ipsa, pontifici Romano sese submittere recu-
lant. Hinc concilii Constantinopolitani patres contra Ponti-
ficis Romani sententiam decreverunt, ut Constantinopolita-
nus Episcopus haberet honoris primatum post Episcopum Ro-
manum: quia urbs illa erat nova Roma. Statuerunt etiam, ut
illaquæ sunt per unamquamque provinciam, ipsius provincie
synodus dispenseret: *Manifestum est*, inquit, *Patres quod per*

*Pontifex
Romanus
ceterorum
Episcoporum
collega non
Dominus.*

singulas quasque provincias provincialis synodus administrare & gubernare omnia debeat secundum ea, que sunt in Nicea definita, Canon. 2. Sic patres Ephesini Ecclesie canones pontificis Romani de cre-
tali ante ponunt, eumque non Dominum, sed collegam & com-
ministrum appellant: simulque ostendunt, synodum illam ex
sanctione imperatorum indictam fuisse, ita enim loquuntur:
*Secundum voluntatem servatoris nostri omnium, & sanctionem piensissimi-
morum ac Christi amantium, imperatorum in Ephesiorum metropoli ex
multis & variis provinciis, plusquam ducenti numero Episcopi congrega-
ti sumus. Concilium Francofurtianum tempore Caroli Magni
imaginum cultum contra sententiam Adriani pontificis Ro-
mani oppugnavit. Item synodus sexta multa contra volunta-
tem pontificum Romanorum de hæreticorum baptismo, de sa-
cerdotum nuptiis, de Diaconorum sedibus, de azymis & Eu-
charistia & nonnullis aliis, decrevit.*

97. Ex quibus luce meridiana clarius est, magnam semper
conciliorum legitimorum autoritatem fuisse superque pon-
tificem Romanum, vel etiam qualiscunque Episcopi privatum
iudicium elevatam.

98. Verum enim verò quantacunque etiam conciliorum
autoritas fuerit: nulli tamen absolutam à Deo potestatem esse
traditam, ut in controversiis Ecclesiasticis prætoria autori-
tate pronunciare ausit, quâ aliis Ecclesiis *ἄνωθεν* & sine ullâ
exceptione sit standum, statuendum omnino est.

99. Quandoquidem limitata & certis legibus adstricta est
cujuslibet concilii autoritas. Norma verò & cano[n] eius unica
est scriptura prophetarum & Apostolorum in Canone compre-
hensa,

hensā; contra quam si vel Angelus de cælo aliud annunciave-
rit, anathema sit, Gal. 1. v. 8.

100. Quod igitur Pontificij concilia supra Sacram Scriptu-
ram elevent, illaque errare non posse, nobis persuadere moli-
antur; vanum, impium & contra experientiam est. Cum enim
pleraque concilia dictam normam non attenderint, sed vel
scripta Patrum, vel traditiones *ἀγῶνες*, vel vetustam consue-
tudinem illi prætulerint; gravissimè hallucinati sunt, & à vero
longissimè aberrarunt.

101. Erravit certè synodus Nicena, quæ contra verbum di-
vinum cultum idolorum decrevit: Erravit Ephesina secunda,
quæ hæresin Eutychianam defendit: Erravit Africana, cui præ-
fuit Cyprianus, ubi sancitum est rebaptizandos esse, qui ab hæ-
reticis sunt baptizati &c.

*Synodi er-
rarunt.*

102. Atque id mirum non est. Nam Ecclesia in hisce ter-
ris errare potest, etiam collecta: quod vel ipsa Sacra Scriptura
testatur, Es. 56. v. 10. Sic legimus: *Speculatores eius cæci, universi ipsi
nihil norunt: universi i: si canes muti, qui non valent latrare, dormien-
tes, incientes, diligentes dormire.* Item Jerem. c. 4. vers. 9. *obstupescit
sacerdotes &c. & cap. 6. vers. 13. A parvo enim eorum usq; ad ma-
gnum eorum omnes avarè sectantur avaritiam, & à Propheta usq; ad
sacerdotem omnes faciunt mendacium.* Et cap. 14. vers. 14. *Et dixit Ie-
hova ad me: Falsum vates vaticinantur in nomine meo: non enim misi eo-
s, neq; præcepi eis, nec locutus sum ad eos: Sed visionem mendacem, &
divinationem, & nihilum, & seductionem cordis sui vaticinantur vobis.*

Vide subsequencia. Vide etiam Ezech. c. 6. & 15. & 22. Act. 20. v.
29. *Ego enim hoc novi, quod post discessum meum ingressuri sint in vos lu-
pi graves, non parcantes gregi. Et ex vobis ipsis exorientur viri, qui lo-
quantur perversa, ut discipulos post se abstrahant.* 2. Thess. 2. v. 4. *Homo
ille sceleratus, filius, inquam, ille perditionis, sese opponens & esserens ad-
versus quicquid dicitur Deus aut num: adeo ut in templo Dei, tanquam
Deus sedeat, præse ferens esse Deum.* 2. Petr. 2. v. 1. *Fuerunt autem & pseu-
do Prophetæ in populo: ut enim inter vos erunt falsi Doctores, qui subin-
troducunt hæreses exitiales, etiam Dominum, qui illos mercatus est, ab-*

D

negantes: accersentes sibi ipsi celerem interitum. Et multi sequentur eorum exitia: per quos via veritatis blasphemabitur.

*Prima ma-
li labes in
Ecclesia à
prepositis
est.*

103. Ex quibus Sacrae Scripturae testimonijs manifestum est id, quod volumus, imò adhuc amplius quid, nempe primam mali labem non à rudi plebe sive Laicis, sed ab Ecclesiae præpositis exorituram prædici. Et sanè historia Ecclesiastica satis confirmat gravissimas corruptelas & calamitates Ecclesiae importatas fuisse ab his, qui speciosis Episcoporum ac Doctorum titulis fuerunt celebres.

104. Cum igitur constet ex præcedentibus, materiales conciliorum partes præcipuas esse antistites Ecclesiae, cum ex his illa ut plurimum constituantur, penesque illos sit iudicandi decidendique potestas, dubium nullum est, cum in legitimis concilijs contra Diaboli insultus & tyrannidem instituantur deliberationes, Satanam non otiosum, sed valde negotiosum esse, omnemque movere lapidem, quò commodè lolium suum Christi tritico interferat.

*Exceptio
Bellarmi-
ni.*

105. Contra dicta jam allata excipit Bellarminus: *Sacram Scripturam propter quosdam malos reprehendere omnes; ac propter quosdam bonos laudare omnes; ut in utr.que parte vehementior sit tum vituperatio, tum commendatio.*

Responsio.

106. Sed vana & nulla est hæc exceptio: tum enim Spiritus Sanctus in Scriptura vel vituperat vel audat omnes indefinitè; cum non aliqui, sed plerique reprehensionem vel laudem mereantur, ut ita à potiore sive maiore parte fiat denominatio.

107. Unde ita colligimus. In sacris literis major Ecclesiae præpositorum pars accusatur ignorantiae & pravitatis: Concilia ex præpositis Ecclesiae constant: Conciliorum decreta ex præpositorum suffragijs, & quidem ex maiore illorum parte colliguntur & conduntur: Ergò nemo dicere poterit, nullum in illis locum esse errori.

108. Neque est, quòd forsàn quis sibi imaginetur, errorem præpositis & pastoribus tribuendum esse separatim, non conjunctis. Error tam in multitudine, quàm in paucitate esse potest. Sedebant quadraginta Prophetae congregati in concilio, ab Achab

Achab convocato, cui nihilominus Spiritus mendax infide-
bat. Unde etiam unicus Micha veritatis assertor, tanquam pseu-
do Propheta ac seductor explodebatur, ca. debatur & in carce-
rem conjiciebatur, 1. Reg. 22. Quid ad externam speciem per-
tinens deerat concilio Hierosolymitano, Iohan. 11. v. 47. & seqq.
nihilominus in illo ipsa salus & veritas damnata, & in crucem
acta.

109. Quod verò hic excipiant adversarij: *Synagogam Iudeo- An Syna-
rum Pontificum habuisse privilegium non errandi usq; ad Christum; eo gogalude-
Christum, id est, veritatem ipsam mendacii insimulare non ve- orum Pon-
recundantur. Quandoquidem is non obscure etiam seniorum tificum ha-
traditiones reprehendit, Matth. 15. v. 3. Et diu ante Messiaæ adven- buerit pri-
tum populum illum in tenebris & umbra mortis jacuisse, te- vilegium
stis est Esaias. c. 9. v. 2. Quod testimonium etiam ipse Christus al- non erran-
legat Matth. 4. v. 16. atque eandem ob causam Apostolus Petrus di usq; ad
conversacionem *παραπρόδοτον* vocat vanam, 1. Petr. 1. v. 18. Christum.*

110. Nihilominus eadem certitudo, eadem veritas, eadem
immutabilitas verbi & promissionum in Veteri atq; in Novo
fœdere: Siquidem utriusque Testamenti populus una re ipsa
est Ecclesia, una domus Abrahamæ, una sponsa Christi.

111. Adde quod concilium concilio contradixit. Ut Are-
larense verat, ne matrimonio implicatus subvehatur ad facer-
dorum: quod damnat Gangrense, tanquam errorem Eusta-
thij. Nicenum Romano Episcopo primatum ordinis & hono-
ris tribuit: Verùm Constantinopolitanum I. Et Chalcedonen-
se Constantinopolitanum, Episcopum dignitatem cum ipso
parem habere voluerunt. Constantinopolitanum II. Tria Chal-
cedonenfis capita de Theodoro, Theodoretò & Iba carbone
notavit. Romanum sub Stephano VI. Formosum. I. Damna-
vit, & ejus acta recidit. Ravennense contrà eadem stabilivit,
& restituro Formoso eliminavit Stephanum, quem paulò post
Sergius III. Vindicavit. Sic Constantiense & Basiliense Papam
concilio subjecerunt: Florentinum contrà & Lateranense ul-
timum, eundem concilio superiorem esse statuerunt.

*Concilium
concilio cō-
tradixit.*



Scripturæ
autoritas à
conciliorū
autoritate
distingua-
tur.

112. Rectè igitur scripturæ autoritas à conciliorum autori-
tate distinguatur: Illius constat per se, horum propter illam:
imò horum nulla est, nisi derivata ex Sacra Scripturâ, tanquam
unicâ veritatis normâ. Quod respexit Augustinus, quando con-
tra Max. lib. 3. c. 14. testatus est: *Non magis se orthodoxum Niceni-
quàm Maximinum Arianum Ariminensis concilij autoritate teneri.*
Quo satis clarè testatus est Augustinus, iudicium de contro-
versijs religionis in solâ Sacra Scripturâ fundandum, illamque
per se ipsam explicandam & interpretandam esse.

113. Hinc Philippus Act. 8. Eunucho Candaces reginæ Æ-
thiopum locum Jes. 53. interpretatur non à concilijs, sed
sicut Lucas expressè testatur, *δοξὸν τῆς γενεᾶς τῶν υἱῶν, ab hac scri-
pturâ, initium sumit evangelizandi Christum.*

114. Hinc quoque ipse Apostolus 1. Thess. 4. quando dicit
Omnia probate, quod bonum est, tenete; immediatè præmittit: *Pro-
phetias ne extinguite.* Unde quilibet intelligit, ad dogmata pro-
banda Prophetiarum, id est, Canonicarum Scripturarum vi-
gore opus esse, non conciliorum placitis.

115. Hinc iterum idem Apostolus Galat. 1. agens de Pseudo-
Apostolis, ostendensque suis Galatis, quomodo falsam illo-
rum doctrinam deprehendere debent ac possint, non concili-
orum decreta, sed Evangelicam hunc canonem illis exhibet,
inquiens: *Si quis aliud Evangelium predicaverit, quàm illud, quod
predicavimus, anathema sit.* Et cap. 6. *Quicumq; hunc canonem (nem-
pe Scripturæ) secuti fuerint, pax super illos & misericordia.* Et Rom.
3. v. 4. Articulum de justificatione Rom. 9. 10. 11. de aeterna præ-
destinatione. 7. Cor. 15. de mortuorum resurrectione, non ali-
unde quàm ex S. Scriptura interpretatur.

116. Beroënſes quoque Act. 17. ad examinandas conciones
Paulinas, non conciliorum adhibent placita, sed Scripturæ, &
Mosis infallibilem canonem.

117. Imò veritas ipsa Salvator noster in omnibus suis dispu-
tationibus cum Phariseis, Matth. 5, 23. Joh. 8, 10. Cum Sadducæis
Matt. 22. cum ipso Diabolo Matt. 4. Verum Sacra Scripturæ sen-
ſum non ex synodorum cabula, sed ex ipsa Scriptura depro-
mit,

mit, & ad Phariseos *Ioh. 5.* expressè ait: *Scrutamini scripturas: illæ enim sunt, quæ testimonium exhibent de me: & ad Satanam sic scriptum est.* Adde quod *ἐν τῶν λαῶν* & hominum Traditiones excratur *Matth. 15.* & nos ab iis ad scripturam revocat, nullum alium magistrum præter se solum vult à nobis audiri *Matth. 23. & 17. Ioh. 10.*

118. Audiantur etiam quidam ex patribus: Hieronymus in Epistolam Gal. *Spiritus sancti doctrina est, quæ canonicis literis prodita est: contra quam si quid statuunt concilia, nefas duco.* Et memorabile est illud Augustini lib. 2. contra Donatistas de Baptismo cap. 3. *Quis nesciat sanctam scripturam canonicam tam veteris quam Novi Testamenti certis suis terminis contineri, eamque omnibus posteriorum Episcoporum literis ita præponi, ut de illa omnino dubitari & disputari non possit, utrum verum, vel utrum rectum sit, quicquid in eâ scripturâ esse constituerit? videatur Origenes in Matth. homil. 25. Cyrillus in Iohan. lib. 8. Hieronymus ad Theophilum. Augustinus Epist. 48. 112. de moribus Eccles. lib. 1. c. 1. & alibi.*

119. Pontificii contra suam opinionem nempe concilia errare non posse probare conantur ex *Matth. 18. v. 20. Vbi enim sunt duo vel tres coacti in nomine meo, illic sum in medio eorum.*

120. Primum respondemus, nos credere non posse, omnia concilia coacta esse in nomine Christi, nempe ea, quæ signenta humana & tyrannicæ ambitionis fulmina stabiliunt. Dein de nulla est consequentia: Christus est in medio eorum, qui in ipsius nomine congregantur; Ergò nihil possunt facere vel discernere, nisi secundum Christum: Nam & Christus errantibus adest eosque cohibet, ne exitialiter aberrant vel in errore permanent. Sicut in Carthaginensi concilio non quidem dubium est, pios fuisse episcopos & in Christi nomine, nec obstinato protervòque conatu veritatis evertendæ convenisse: nihilominus ex incitiâ hallucinati statuerunt, hæreticos reba-
ptizandos esse.

121. Deinde allegant ex *Joh. 16. v. 13. Quum autem venerit ille, nempe Spiritus veritatis, intèrducat vos in omnem veritatem.*

Pontificii
probant
concilia
errare non
posse.

1. Obiectio.
Responsio.

2. Obiectio.

Responsio. 122. Verum responsio expedita est, i. dictum illud *πρώτος* & modo planè singulari intelligendum esse de *Apostolis*, De pastoribus verò ordinariis, tantum *δευτέρως* & *ἀναλογικῶς*. Non enim nobis imaginemur tantam spiritus copiam habituros esse hosce in ordinario ministerio, quantam illos in extraordinario & Apostolaru. Deinde si omninò de Pastoribus, vel etiam quibusvis Christianis illud intelligere velimus, tum id fieri potest, si totum vitæ nostræ circulum spectemus, non perfectionem summam & ab omni errore immunem.

3. *Obiectio.* 123. Tertio allegant verbum 28. Act. 15. *Visum est Spiritui sancto & nobis, ne quid amplius imponeremus vobis oneris quàm hæc necessaria.*

Responsio.

124. Respondemus i. nondum probatum est, Spiritum sanctum, quo primo concilio præfuit, præesse etiam conciliabilis Antichristi. 2. ab extraordinaria Apostolorum conditione ad ordinariam nostrorum pastorum nulla est consequentia,

125. Patrum testimonia, quæ allegare in hoc negotio solent, ut alibi ita etiam hic varia sunt & ambigua. Nam licet quidam maximi facere videantur concilia, adeo ut illorum iudicia ultima vacare non dubitent. 1. tamen non *ἀπλῶς* & sine ulla conditione ita acceptandum est. Sed duntaxat de iudiciis humanis iisque externis, & quidem in singularibus quibusdam causis non in omnibus fidei articulis. Aliàs enim *ἀπλῶς* ultimum iudicium est Dei iudicium. 2. Deinde patres patribus opponi possunt. Ubi cum primis de conciliis tenenda est sententia Nazianzeni in epistola ad Procopium, ubi scribit, *constituisse se ad nullam deinceps synodum Episcoporum proficisci, eo quòd nullum ad hæc vidisset utilem, & salutarem alicuius synodi exitum, sed in omnibus propter consultationum ambitionem & contentiones, res Ecclesie, alioquin laborantes, potius exacerbatas, quàm sinatas.*

126. Rationes, quæ assert hic Bellarminus, nullius sunt pretij. Ubi tamen tenendum, quod alibi verbo negat, id in omnibus hisce rationibus suis tacitè affirmare, & tanquam fundamentum substernere Jesuitam, nempe majorem conciliorum, quam scripturarum auctoritatem esse. Mavult enim in illis, quam in istis quiescere.

127. Cæterum ut etiam aliquid speciatim de conciliorum
autoritate dicamus, tenendum est, non omnia illa esse ejusdem
conditionis: quædam enim reperiuntur puriora, præsertim
quatuor illa prima œcumenica, quæ in principali scopo & con-
fessione, cujus ergo præcipue coacta fuerant, a veritate non ab-
errarunt, in aliis tamen rebus ipsa quoque lapsa sunt.

*Concilia
omnia non
sunt eius-
dem con-
ditionis.*

128. Amplectimur igitur illa, quoad substantiam dogma-
tum, quam symbola inibi condita, nobis exhibent: minimè ta-
men eadem quæ quatuor Evangelia, veneratione, cum Grego-
rio suscipimus. Nam uti diximus, habent & illa suos quosdam
navos. Imò Bellarminus ipse duo ex illis conciliis Constantino-
politano & Chalcedonense, censoria virga flagellat; illud
quidè, quod Constantinopolitanum Episcopum anteposuerit O-
rientis patriarchis reliquis: Hoc, quod eundem Constantino-
politano Romano æqualem pronunciaverit, *Præfat. in lib. de
Pont. if.*

129. Deinde alia aliis gravius erraverunt. Sicut de Sardi-
censi testatur Augustinus epist. 163. id Arrianorum fuisse: In
Neocæsariensi conjugium prohibitum est sacerdotibus.

130. Alia concilia prorsus impia fuerunt, Deoque adversa, *Concilia
prorsus im-
pia.*
& Ecclesiæ perniciofa: Talia fuerunt Pontificum & Phariseo-
rum conventicula contra Christum & Apostolos celebrata,

Matth. 22, 26, 28. Ioh. 7, 11. Act. 4, 5, 6, 23. &c. Synodi contra A-
thanasium Tyri, Hierosolymæ, Antiochiæ & alibi convocata,
quibus Arianorum hæresis approbata est: item Nicena II. Ico-
latica: Ephesina. II. quàm *ληστριαὶ* nominarunt: & hodie Ro-
manensium conciliabula.

131. Synodus hæc David Psal. I. v. I. vocat *בֵּית מִשְׁכָּן* *cathedram
confessum לְצִיִּים* *derisorum*, qui Deum & homines ludibrio &
risui habent: & *עֵצָה רָשָׁה* *consilium malignantium*. Item Psal.
26, v. 5. *מִרְעִים קִתְּרֵי מִרְעִים* *concionem sive Ecclesiam malignantium*.

132. His igitur quia non divina illa columba, sed tarta-
rarius Bubo præsidet; (quam speciem tempore concilii

in

in culmine palatii Lateranensis conspectam fuisse, memorie proditum est) manifestum est, illarum apud pios ac fideles auctoritatem nullam esse debere.

Errores:

133. Errores hic vitandi Pontificiorum sunt, qui statuunt. 1. Pontificem absolutè majorem esse quovis concilio. 2. Pontificem nullo modo coactivæ concilii sententiæ subjici posse, & quidem non tantùm non invitum, sed ne volentem quidem & assentientem. 3. Nulla concilia sive particularia, sive œcumenica, à Pontifice confirmata, errare posse: erroribus verò utraq; subjecta esse, nisi illius accedat calculus. 4. Conciliorum à Pontifice confirmatorum auctoritatem quoad nos certiores ac majorem esse auctoritate sacre scripturæ,

F I N I S.



99 A 6935



TA → OC







PARTITIONVM
 Theologicarum
 DISPUTATIO XXIX,
 De
 PATRIBVS ET
 CONCILIIS, EORVM-
 QVE AVTORITATE,
*Includat & Florentissima Academia Witteber-
 gensi proposita,*
 PRÆSIDE
 M. IACOBO MARTINI
 Professore publico:
Respondente
 M. GEORGIO GELTNERO
 Creilskemio Franco.
*Ad diem 12. Octobris Horis locog,
 consuetis*
 Sumtibus Clementis Bergeri
 Bibliopolæ Wittebergenfis.

ANNO 1611.

